

Dr hab. Eugeniusz Gostomski, prof. UG
Wydział Ekonomiczny
Uniwersytet Gdański

Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr Iwony Sobol ze szczególnym uwzględnieniem monografii „Rozwój bankowości islamskiej – uwarunkowania, problemy, perspektywy” w związku z postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie nauk ekonomicznych

1. Podstawy formalne i dokumentacyjne oceny

Formalną podstawą do sporządzenia oceny jest decyzja Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 12 listopada 2019 r. o powołaniu mnie na recenzenta w komisji habilitacyjnej utworzonej w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr Iwony Sobol, o czym zostałem powiadomiony przez Dziekana Wydziału Ekonomicznego UG dr. hab. Monikę Bąk prof. UG pismem z dnia 23.12.2019 r. Merytoryczną podstawę do napisania recenzji stanowi dokumentacja dorobku załączona do w/w pisma. Moim zdaniem jest ona kompletna i została przygotowana bardzo starannie. Przy ocenie dorobku dydaktycznego i organizacyjnego wykorzystam też własne obserwacje poczynione w trakcie wieloletniej pracy na tym samym wydziale co Habilitantka.

W świetle przedłożonej dokumentacji dr Iwona Sobol spełnia wymóg art.16 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, stanowiący, że „Do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną”.

2. Sylwetka naukowa i zawodowa Habilitantki

Dr Iwona Sobol studiowała na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego na specjalności handel zagraniczny. Przez jeden semestr w ramach programu TEMPUS studiowała też w Växjö University w Szwecji. W 1998 r. ukończyła studia, uzyskując tytuł zawodowy magistra ekonomii. Od początku swej pracy (luty 1999 r.) do dzisiaj związana jest z macierzystą

uczelnia, w której też uzyskała na podstawie rozprawy *Factoring jako forma finansowania handlu zagranicznego*, napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Danuty Marciniak-Neider stopień doktora nauk ekonomicznych z wyróżnieniem. Od 1.10.2017 r. pełni funkcję kierownika Zakładu Międzynarodowych Stosunków Finansowych.

W latach 200-2007 i 2011-2012 dr Iwona Sobol współpracowała z Instytutem Badań nad Gospodarką Rynkową w Gdańsku, przygotowując ekspertyzy dotyczące rynku instrumentów pochodnych i rynku usług faktoringowych w Polsce. W latach 2002-2018 aż 16-krotnie prowadziła wykłady gościnne na uczelniach zagranicznych (w Belgii, Niemczech, Grecji, Finlandii, Hiszpanii, Litwie, Rosji i Turcji) w ramach programu Erasmus i bilateralnych umów o współpracy pomiędzy Uniwersytetem Gdańskim a uczelniami zagranicznymi.

Jako nauczyciel akademicki cały czas przywiązywała dużą wagę do podniesienia swoich kompetencji naukowych i dydaktycznych, uczestnicząc w krajowych i zagranicznych seminariach i szkoleniach:

- 10.05–04.06.2004 – International Faculty Development Program (IESE Business School w Barcelonie; uczestnictwo dzięki stypendium otrzymanemu z IESE Business School);
- 19.07-25.07.2009 - seminarium European Entrepreneurship Colloquium w Maastricht, zorganizowane przez European Forum for Entrepreneurship Research, University of Maastricht, RWTH Aachen University i KU Leuven przy współpracy z Stanford University, Harvard University, University of Cambridge i IESE Business School;
- w 2009 r. zdała egzamin (z wyróżnieniem) w Thomson Reuters i uzyskała Thomson Reuters Markets Academy certificate (Passed with Distinction), który pozwala jej prowadzić zajęcia dydaktyczne w ramach Akademii Thomson Reuters;
- 2011 - udział w projekcie Unii Europejskiej „Współpraca nauki i biznesu przyszłością Pomorza”, który służył nie tylko podniesieniu kwalifikacji w takich dziedzinach jak: zarządzanie projektami, rejestracja i rozliczenia działalności gospodarczej czy analiza opłacalności przedsięwzięć gospodarczych, ale także umożliwił nawiązania kontaktów z podmiotami gospodarczymi;
- 2017-2019 - szkolenia w ramach unijnego projektu „Innowacyjna dydaktyka – rozwój kompetencji wykładowców Wydziału Ekonomicznego”, który ukierunkowany był na rozwijanie umiejętności informatycznych w zakresie wykorzystania programu Statistica w zaawansowanych analizach danych i obejmował też kurs Teaching English for Professional Purposes.

W okresie od uzyskania stopnia doktora dr Iwona Sobol w ramach indywidualnych grantów badawczych uzyskanych w Uniwersytecie Gdańskim zrealizowała trzy indywidualne projekty badawcze: granty badawcze (badania własne Uniwersytetu Gdańskiego):

- 2005 r. – *Przenoszenie wierzytelności w obrotach międzynarodowych z uwzględnieniem faktoringu*;
- 2007 r. – *Analiza stanu obecnego i perspektyw rozwoju rynku pochodnych instrumentów finansowych w wybranych państwach Europy Środkowo-Wschodniej*;
- 2009 r. – *Derywaty walutowe – analiza instrumentów oraz determinanty rozwoju polskiego rynku*.

3. Ocena dorobku naukowo-badawczego dr Iwony Sobol

3.1. Ocena osiągnięć naukowych Habilitantki w okresie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych

Dorobek naukowy dr Iwony Sobol po doktoracie jest znaczący pod względem ilościowym oraz zasługuje na pozytywną ocenę pod względem walorów teoretycznych i aplikacyjnych. Obejmuje on 57 publikacji, na które składają się 2 samodzielnie napisane monografie, 26 rozdziałów w monografiach współautorskich, 20 artykułów w czasopiśmie naukowych, 6 ekspertyz opracowanych na zamówienie i 3 artykuły popularno-naukowe. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż wśród jej dorobku znajduje się 16 pozycji w języku angielskim, z których część została opublikowana za granicą. Prace habilitantki zostały opublikowane w różnych renomowanych wydawnictwach.

Bibliometryczną charakterystykę osiągnięć naukowo-badawczych dr Iwony Sobol przedstawiają następujące wskaźniki (stan na kwiecień 2019 r.):

- według Google Scholar liczba cytowani po uzyskaniu stopnia doktora wynosi 60, a indeks Hirscha 4,
- według Web of Science liczba cytowań wynosi 2, a indeks Hirscha 1.

Brak jest informacji o liczbie zgromadzonych przez Habilitantkę punktów według punktacji MNiSW.

Zainteresowania naukowe Habilitantki koncentrują się na aspektach finansowych handlu zagranicznego i zagadnieniach międzynarodowych rynków finansowych. Początkowo w swojej działalności naukowej najwięcej uwagi poświęcała faktoringowi i innym krótkookresowym instrumentom finansowania handlu zagranicznego, publikując głównie na ten temat. Zawsze dla niej ważny był związek badań własnych z działalnością dydaktyczną w Uniwersytecie Gdańskim i przydatność publikacji dla praktyków działających w międzynarodowym obrocie handlowym i finansowym. Taki charakter ma m.in. napisany przez nią rozdział *Międzynarodowe finansowanie krótkoterminowe* w książce *Finanse międzynarodowe. Wybranie problemy*, red. M. Markiewicz, U. Mrzygłód, PWE, Warszawa 2016.

Dr Iwona Sobol może być uznana na podstawie jej publikacji za niekwestionowanego eksperta w obszarze instrumentów pochodnych, szczególnie ich wykorzystania w krajach Europy

Środkowo-Wschodniej. W ten nurt badań wpisują się ekspertyzy dotyczące derywatów przygotowane na zlecenie Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową w Gdańsku i opracowania poświęcone rynkom instrumentów pochodnych opublikowane w czasopismach uczelnianych polskich i zagranicznych, w tym w "International Journal of Emerging and Transition Economies". Pisząc o rynku derywatów giełdowych w państwach Europy Środkowej, Habilitantka przyczyniła się do wypełnienia luki w piśmiennictwie ekonomicznym, ponieważ tym zagadnieniom inni autorzy poświęcają bardzo mało miejsca.

W rozdziale *Instrumenty pochodne w zarządzaniu ryzykiem walutowym* stanowiącym część książki *Rozliczenia międzynarodowe* Habilitantka dokonała analizy wykorzystania przez przedsiębiorstwa w procesie zarządzania ryzykiem kursowym takich narzędzi rynku walutowego, jak: transakcje terminowe, *swapy* walutowe, walutowe transakcje *futures* oraz opcje walutowe. W kolejnym rozdziale *Funkcjonowanie rynku walutowego* wyżej wymienionej książki przedstawiła szerzej rynek walutowy w sposób bardzo przejrzysty, co jest ważne z punktu widzenia czytelników zgłębiających tę problematykę.

W obszarze badawczym dotyczącym międzynarodowych rynków finansowych mieszczą się również badania dr Iwony Sobol poświęcone globalnym centrom finansowym. Do publikacji na ten temat należą:

- I. Sobol, *Główne centra finansowe świata* [w:] *Finanse, bankowość i rynki finansowe*, red. E. Pietrzak, M. Markiewicz, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2006,
- I. Sobol, *Analiza funkcjonowania głównych centrów finansowych świata – Londynu i Nowego Jorku* [w:] *Handel i finanse międzynarodowe w warunkach globalizacji*, red. J. Schroeder, B. Stępień, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2007,
- I. Sobol, *Analiza funkcjonowania finansowych centrów uprzywilejowanych*, „Prace i Materiały Instytutu Handlu Zagranicznego Uniwersytetu Gdańskiego” 2006, nr 23,
- I. Sobol, *Hongkong jako międzynarodowe centrum finansowe*, „Prace i Materiały Instytutu Handlu Zagranicznego Uniwersytetu Gdańskiego” 2008, nr 26,
- I. Sobol, *Międzynarodowe centra finansowe* [w:] *Finanse międzynarodowe. Wybrane problemy*, red. M. Markiewicz, U. Mrzygłód, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2015.

W tych pięciu publikacjach autorka wskazała charakterystyczne cechy międzynarodowych centrów finansowych i przesłanki ich rozwoju oraz zbadała pozycję Londynu, Nowego Jorku i Hongkongu na tle pozostałych centrów świata, biorąc pod uwagę m. in. jakościowy i ilościowy stan rozwoju poszczególnych segmentów rynków w tych centrach. Przedmiotem jej badań były również tzw. centra uprzywilejowane z uwzględnieniem przeciwdziałania negatywnym efektom ich działalności na gospodarkę poszczególnych państw.

Od wielu lat przedmiotem głównych badań naukowych dr Iwony Sobol jest bankowość islamska, której poświęciła, oprócz monografii pt. *Rozwój bankowości islamskiej. Uwarunkowania Problemy Perspektywy*, wskazanej przez nią jako główne osiągnięcie naukowe, 17 publikacji naukowych: artykułów w czasopismach naukowych i rozdziałów w książkach. Wśród nich 12 jest napisanych w języku angielskim i ma zasięg międzynarodowy. Zagadnienia bankowości islamskiej prezentowała również na czterech konferencjach międzynarodowych:

- *Arab and Muslim World in International Relations*, którą zorganizowało Polskie Towarzystwo Studiów Międzynarodowych;
- *Initiatives Towards Political, Economic and Social Development of Europe*, której organizatorem był Kaunas University of Technology;
- *Asian Economies in the Context of Globalizatio*, która odbyła się w Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu;
- *Redefinition of the Role of Asia-Pacific Region in the Global Economy. Partnership or Leadership?*, zorganizowanej również przez Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu.

Publikacje dr Iwony Sobol na temat bankowości islamskiej, poza główną monografią i stanowiące jej swego rodzaju dopełnienie, koncentrują się zasadniczo na dwóch zagadnieniach:

- zarządzaniu ryzykiem w bankowości islamskiej i wykorzystaniu w tej dziedzinie islamskich instrumentów pochodnych;
- funkcjonowaniu bankowości islamskiej w kilku wybranych krajach.

Większość publikacji dotyczących powyższej problematyki opublikowana została przez polskie i zagraniczne wydawnictwa uniwersyteckie. Są to bardzo klarowne i ciekawe opracowania, także poprawnie napisane pod względem metodologicznym. Autorka trafnie przedstawiła różnice między ekspozycją na ryzyko banków islamskich i banków konwencjonalnych oraz pokazała specyfikę zarządzania ryzykiem w bankach islamskich ze szczególnym uwzględnieniem ryzyka utraty płynności i ryzyka kredytowego. Artykuły dotyczące bankowości w wybranych krajach islamskich wzbogacają naszą wiedzę o bankach islamskich w Indonezji, Sudanie, Arabii Saudyjskiej, Zjednoczonych Emiratach Arabskich oraz Wielkiej Brytanii. Dr Iwona Sobol zauważa, iż oprócz czynników rozwoju bankowości islamskiej wspólnych dla wszystkich państw, w których funkcjonują banki islamskie, istnieją indywidualne czynniki decydujące o rozwoju tego rodzaju banków w poszczególnych państwach. Chodzi tutaj o różne czynniki o charakterze podażowym i popytowym, które zidentyfikowała autorka, co jest przydatne do określenia perspektyw dalszego rozwoju bankowości islamskiej w poszczególnych krajach.

3.2. Ocena monografii stanowiącej główne osiągnięcie naukowe Habilitantki

Jako główne osiągnięcie naukowe, o którym jest mowa w art. 16 ustawy o stopniach i tytule naukowym, dr Iwona Sobol wskazała monografię *Rozwój bankowości islamskiej – uwarunkowania, problemy, perspektywy*. Część merytoryczna monografii, która liczy 225 stron, składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów i zakończenia. Jej konstrukcja jest zwarta i logiczna. Książka ta ma bogatą bibliografię, która łącznie obejmuje aż 402 pozycje: opracowania zwarte, artykuły, akty normatywne i informacje ze stron internetowych, przy czym dominują pozycje w języku angielskim. Świadczy to o dużej erudycji autorki. Monografia ma charakter teoretyczno-empiryczny i poświęcona jest wielowymiarowej analizie i ocenie funkcjonowania bankowości islamskiej na świecie.

Autorka dokonała trafnego wyboru swej głównej problematyki badawczej. Ze względu na duże znaczenie w gospodarce światowej krajów, w których dominującą religią jest islam oraz istotną wagę relacji handlowych i finansowych ze światem muzułmańskim dla wielu państw, warto bliżej poznać ten specyficzny rodzaj bankowości jaką jest bankowość islamska. Takich kompleksowych rozważań na temat bankowości islamskiej jak w monografii dr Iwony Sobol próżno szukać w polskiej literaturze przedmiotu. Na świecie z zakresu bankowości islamskiej dostępne są przede wszystkim opracowania w języku angielskim, ale większość z nich napisana została przez muzułmanów i nie zawiera krytycznej oceny tego zjawiska. Dobrze więc stało się, że ukazała się oceniana tutaj monografia, zawierająca wnikliwe spojrzenie na bankowość islamską oczyma autora spoza muzułmańskiego kręgu kulturowego.

Przedstawione we wstępie monografii założenia metodyczne zostały właściwie sformułowane. Autorka wyraźnie określiła główny cel pracy, którym jest identyfikacja specyfiki, roli i perspektyw rozwoju bankowości islamskiej na świecie. Spójne z nim są następujące cele dodatkowe:

1. Przedstawienie zasad wyjaśniających funkcjonowanie współczesnej bankowości islamskiej oraz zbadanie przyczyn ich stosowania.
2. Zbadanie czynników, które miały wpływ na rozwój islamskich instytucji bankowych w ujęciu historycznym oraz określenie współczesnych determinant rozwoju bankowości islamskiej.
3. Porównanie rentowności banków islamskich z rentownością banków konwencjonalnych oraz określenie czynników, mających wpływ na rentowność banków islamskich.

Pozytywnie oceniam postawione przez autorkę hipotezy badawcze, które powinny stanowić twierdzenia, o których można tylko przypuszczać, że są prawdziwe. Warunek ten spełniają hipotezy zawarte we wstępie monografii:

1. Zasady szariatu, którym podlega działalność banków islamskich determinują odmienny od bankowości konwencjonalnej, charakter instrumentów finansowych,

wykorzystywanych w bankowości islamskiej, zarówno pod względem ich konstrukcji, jak i sposobu generowania przychodów i kosztów.

2. Banki islamskie stanowią alternatywę dla banków konwencjonalnych w budowaniu systemu finansowego państw muzułmańskich, a główną determinantą ich rozwoju jest aktywne wspieranie tego sektora bankowości ze strony władz państwa.
3. Banki konwencjonalne charakteryzują się wyższą rentownością niż banki islamskie.

Weryfikacją tych hipotez autorka zajęła się w sześciu rozdziałach pracy. Na początku swoich rozważań nad problematyką bankowości islamskiej wyjaśniła istotę prawa religijnego muzułmanów - szariatu i jego źródła. Było to konieczne, ponieważ bankowość islamska oparta jest na szariacie. W pierwszym, najbardziej obszernym, rozdziale monografii zawarta jest też krytyczna analiza ekonomii islamskiej i syntetycznie nakreślona została ewolucja finansów oraz bankowości islamskiej. Są to bardzo ciekawe rozważania, napisane tak jak cała praca dobrym językiem. Dzięki temu choć dotyczy skomplikowanych zagadnień czyta się ją lekko.

W drugim rozdziale Habilitantka wychodząc od prezentacji historycznych poglądów uczonych europejskich i arabskich na temat lichwy, przedstawiła przesłanki zakazu lichwy i oprocentowania w kulturze islamskiej. Po gruntownej analizie podejścia różnych teoretyków muzułmańskich do zakazu pobierania odsetek od pożyczonych pieniędzy, stanowiącego podstawę funkcjonowania bankowości islamskiej, doszła do konkluzji, że współczesne islamskie instytucje finansowe w swej praktyce biznesowej idą za głosem ortodoksyjnych uczonych, którzy są przeciwni stosowaniu jakiegokolwiek oprocentowania. Autorka ocenianej monografii uważa poglądy muzułmanów, iż banki nie powinny pobierać odsetek i zrezygnować z osiągania zysków za naiwne. Przytacza ona szereg uzasadnionych argumentów na rzecz takiego stanowiska.

W trzecim rozdziale monografii przedmiotem krytycznej analizy są takie zasady bankowości islamskiej jak: nakaz unikania niepewności (*gharar*), zakaz spekulacji (*maysir*), nakaz jałmużny (*zakat*), zakaz inwestowania i handlowania produktami nielegalnymi (*haram*), do których należą m. in. tytoń, alkohol, narkotyki, pornografia, broń, produkty przemysłu rozrywkowego i wieprzowina oraz koncepcja dzielenia zysków i strat (*profit and loss sharing* - PLS), która uznawana jest za najważniejszy fundament działalności banków islamskich. Pod koniec rozdziału trzeciego omówiono też rolę rad szariatu w bankach islamskich. Sposób analizy tych skomplikowanych zagadnień dla osób spoza świata muzułmańskiego i prezentacja jej wyników potwierdzają, iż autorka gruntownie zna tę problematykę i potrafi ciekawie o niej pisać.

Stopień w jakim banki islamskie przestrzegają podstawowe zasady bankowości islamskiej determinuje konstrukcję oferowanych przez nie produktów finansowych. Specyfice islamskich instrumentów finansowych, zakresowi ich stosowania i konsekwencjom wykorzystania tych rozwiązań w praktyce bankowej poświęcony jest czwarty rozdział monografii. Oryginalne

wywody autorki zawarte w tej części monografii poszerzają naszą wiedzę na temat zarówno aktywnych, jak i pasywnych produktów banków islamskich.

Dwa ostatnie rozdziały mają charakter teoretyczno-empiryczny. Rozdział piąty stanowi interesujące studium przypadku na temat rynku bankowości islamskiej w Malezji. Zapewne wiele wysiłku kosztowało autorkę zgromadzenie potrzebnych danych statystycznych. Dzięki temu, że w Malezji obok banków islamskich funkcjonują także banki konwencjonalne możliwe stało się porównanie efektywności działania obu rodzajów banków. Za wyborem malezyjskiego systemu bankowego za przedmiot pogłębionych rozważań autorki nad bankowością islamską, przemawia fakt, iż tamtejsza bankowość islamska należy do najbardziej rozwiniętych systemów bankowości islamskiej na świecie, do czego – jak dowiadujemy się z monografii - przyczyniły się odpowiednie działania edukacyjne w Malezji i specjalne rozwiązania fiskalne promujące banki islamskie. Zostały one również przedstawione w pracy dr Iwony Sobol. Wartość rozważań autorki podnoszą wyniki badań statystycznych i ekonometrycznych. Badania te były potrzebne w celu zweryfikowania trzeciej hipotezy badawczej, że banki konwencjonalne charakteryzują się wyższą rentownością niż banki islamskie. Hipoteza ta została zweryfikowana częściowo pozytywnie. Autorka podjęła też próbę wyjaśnienia powodów niższej rentowności banków islamskich w porównaniu z tradycyjnymi bankami. Dodatkowo autorka zidentyfikowała czynniki determinujące rentowność malezyjskich banków islamskich i wskazała, jakie działania należałoby podjąć w celu jej poprawy.

W szóstym rozdziale monografii autorka w pierwszej kolejności zapoznała czytelników ze stanem i perspektywami rozwoju bankowości islamskiej na świecie, biorąc pod uwagę takie syntetyczne parametry jak: wielkość aktywów bankowości islamskiej, ich udział w całości aktywów islamskiego systemu finansowego oraz dane dotyczące penetracji bankowości islamskiej w krajach i regionach jej występowania. Następnie zawarła w nim rozważania dotyczące współpracy międzynarodowej, którą podejmują banki centralne, regulatorzy rynku i różnego rodzaju instytucje wspierające funkcjonowanie bankowości islamskiej. Dobrym podsumowaniem ostatniego jest przedstawienie szans i wyzwań dalszego rozwoju bankowości islamskiej na świecie w oparciu o analizę dotychczasowych trendów jej rozwoju i uwarunkowań dalszego funkcjonowania.

Po przeczytaniu sześciu rozdziałów rozprawy czuje się niedosyt z powodu braku bezpośredniego nawiązania do hipotez sformułowanych we wstępie. Można to uznać za pewien mankament metodologiczny ocenianej tutaj monografii. Autorka wyraźnie odnosi się do swoich hipotez dopiero w zakończeniu monografii.

W siedmiostronicowym zakończeniu autorka oprócz ustosunkowania się do swoich hipotez badawczych podkreśliła pozytywne aspekty działalności banków islamskich, zwracając uwagę na

kwestie etyczne ich funkcjonowania, rolę w pozyskiwaniu przez państwo wpływów z podatku *zakat* oraz niespekulacyjny charakter operacji bankowych ze względu na ich ścisłe powiązanie ze sferą realną.

Reasumując, monografia dr Iwony Sobol jest wartościową pracą naukowo-badawczą o charakterze interdyscyplinarnym silnie osadzoną w religii i kulturze islamskiej, co nie umniejsza faktu, iż wnosi nowe elementy poznawcze do dyscypliny nauki ekonomia. Dotyczy zagadnień słabo reprezentowanych w polskiej literaturze fachowej. Zasługą autorki jest usystematyzowanie zasad funkcjonowania banków islamskich, wskazanie przyczyn pojawienia się ich na rynku finansowym nie tylko w krajach muzułmańskich, ale także w niektórych krajach rozwiniętych, przedstawienie rozmiarów wielkości i struktury bankowości islamskiej na świecie, zbadanie kształtowania się rentowności aktywów i kapitału własnego w tych bankach w porównaniu do tradycyjnych banków komercyjnych oraz nakreślenie kierunków ich dalszego rozwoju.

4. Ocena dorobku organizacyjnego i dydaktycznego oraz w zakresie współpracy międzynarodowej

Dr Iwona Sobol wykazuje bardzo dużą aktywność organizacyjną i dydaktyczną w Uniwersytecie Gdańskim oraz podejmuje różne działania na rzecz pogłębienia współpracy macierzystego wydziału z uczelniami zagranicznymi. W tych dziedzinach ma pokaźny dorobek.

Trzykrotnie wykonywała bardzo czasochłonną pracę członka Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej, wielokrotnie współorganizowała konferencje naukowe Instytutu Handlu Zagranicznego, opiekując się też gośćmi zagranicznymi. W latach 2000-2005 była koordynatorem na Uniwersytecie Gdańskim programu Skandia Poland Opportunity Program S.A., którego celem była promocja i rozwijanie przedsiębiorczości wśród studentów uniwersytetów i szkół biznesu. W latach 2006-2009 była odpowiedzialna za współpracę pomiędzy Uniwersytetem Gdańskim a Misr International University w Kairze w zakresie wymiany studentów. Od 1 stycznia 2015 r. do końca funkcjonowania Rady Wydziału Ekonomicznego UG w 2019 r reprezentowała w niej adiunktów i asystentów, co świadczy o zaufaniu jakim cieszy się w społeczności akademickiej.

Pełniąc funkcję kierownika Zakładu Międzynarodowych Rynków Finansowych w ramach Katedry Biznesu Międzynarodowego, uczestniczy w posiedzeniach Rady Katedry, a ponadto uczestniczyła w pracach Komisji Programowo-Dydaktycznej na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego.

Habilitantka prowadzi zajęcia dydaktyczne na studiach licencjackich i magisterskich na Uniwersytecie Gdańskim w języku polskim i angielskim (na specjalności *International Business*), które cieszą się wysoką oceną ze strony studentów. Jest autorką lub współautorką sylabusów, programów i materiałów dydaktycznych do wykładanych przedmiotów. Można tutaj wymienić

następujące przedmioty: Rozliczenia międzynarodowe, Międzynarodowy rynek walutowy, Faktoring w praktyce gospodarczej, Rynek walutowy i pochodne instrumenty finansowe, Podstawy pochodnych instrumentów finansowych, Finanse międzynarodowe, Instytucje i rynki finansowe, Finanse, bankowość i rynki finansowe.

Dr Iwona Sobol jest też wykładowcą na następujących studiach podyplomowych na Uniwersytecie Gdańskim, gdzie ma kontakty z ludźmi z praktyki gospodarczej.

- Executive MBA, które są prowadzone przez Wydział Ekonomiczny i Wydział Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego we współpracy z Copenhagen Business School, University of Antwerp i FHTW Berlin (przedmiot: Przedsiębiorstwo na rynku finansowym);
- Studia Podyplomowe Biznes Międzynarodowy prowadzone w języku angielskim (przedmiot: *International Financial Markets*);
- Studia Podyplomowe Handlu Zagranicznego (przedmiot: Zarządzanie ryzykiem kursowym);
- Wiedza o Oriencie, na Wydziale Historycznym (przedmiot: Gospodarka współczesnych państw Bliskiego Wschodu).

Dr Iwona Sobol wypromowała już 42 prace licencjackie i 96 prac magisterskich (w tym 9 prac magisterskich w języku angielskim). Kilku autorów prac napisanych pod jej kierownictwem zostało laureatami konkursów na najlepszą pracę licencjacką i magisterską. Pełniła też funkcję promotora prac dyplomowych na Podyplomowych Studiach Handlu Zagranicznego UG i studiach Executive MBA UG oraz wielokrotnie recenzowała prace licencjackich i magisterskie. Obecnie jest promotorem pomocniczym w przewodzie doktorskim B. Waltermanna, wszczętym na Wydziale Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego.

Wspomnieć należy też o jej pracy w charakterze redaktora naukowego czasopisma "International Journal of Emerging and Transition Economies" (IJETE) - wydawanego wspólnie przez Uniwersytet Gdański i Dokuz Eylül University z Izmiru - redaktora tematycznego w dziedzinie „Finanse i bankowość” czasopisma „International Business and Global Economy”, wydawanego przez Uniwersytet Gdański oraz członka komitetu redakcyjnego czasopisma Zeszyty Studenckie Wydziału Ekonomicznego UG "Nasze Studia". Oprócz tego był członkiem rady programowej konferencji naukowej *Gospodarka światowa i krajowa – jej wyzwania we współczesnych czasach*, Ogólnopolski Zjazd Doktorantów, 10-11.09.2012, Szczecin.

5. Nagrody i wyróżnienia

Habilitantka za swoje dokonania była kilkakrotnie nagradzana oraz została odznaczona brązowym medalem za długoletnią służbę. Lista przyznanych jej nagród obejmuje następujące pozycje:

2004 - Nagroda indywidualna stopnia trzeciego Rektora Uniwersytetu Gdańskiego za rozprawę doktorską pt. *Faktoring jako forma finansowania handlu zagranicznego*.

2004 - Nagroda Gdańskiego Towarzystwa Naukowego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych za rozprawę doktorską pt. *Faktoring jako forma finansowania handlu zagranicznego*.

2007 - Nagroda zespołowa stopnia pierwszego Rektora Uniwersytetu Gdańskiego za książkę pt. *Finanse, bankowość i rynki finansowe*.

2012 - Nagroda zespołowa stopnia pierwszego Rektora Uniwersytetu Gdańskiego za książkę pt. *Rozliczenia międzynarodowe*.

2016 - Nagroda zespołowa stopnia pierwszego Rektora Uniwersytetu Gdańskiego za książkę pt. *Finanse międzynarodowe. Wybrane problemy*.

6. Stwierdzenie o zasadności nadania dr Iwonie Sobol stopnia naukowego doktora habilitowanego

Ocena całości dorobku naukowo-badawczego dr Iwony Sobol i jej wszystkich dokonań dydaktycznych i organizacyjnych, a także umiejętność tworzenia przez nią dorobku w międzynarodowym środowisku naukowym i jej wkład w umiędzynarodowienie macierzystej uczelni pozwalają mi stwierdzić, że spełnia ona wymogi Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Na tej podstawie udzielam pełnego poparcia dla wniosku o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia.

Gdańsk, 15 stycznia 2020 r.

dr hab. Eugeniusz Gostomski prof. UG